

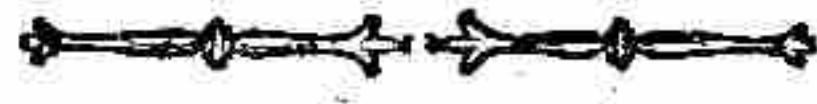
ఆచార్య సము

~*~*~*~

నీదారికొండలఁ గాల్పడకాదే దేశభక్త!
కాల్పడకును సంకీర్తన మిడవలదే దేశభక్త!
నీడోహాలు, ఎదరీతలఁ జనుఁగాదే దేశభక్త!
ఎదరీతకునవ గీతికస్మృతి వలదే దేశభక్త!
నీయాశయముయ్యలవై నూగుఁగదే దేశభక్త!
ఉమ్మాలకునుండ వలదె యొకపాట దేశభక్త

~*~*~*~

శుభ వాక్యములు

మీ 'నవోనవోజయ' రోజుమాప్యార్థనలో
పాడుచున్నాము. మీ 'ఉయ్యాలాదంబాలా'
నాకుపంపించకొర్తాను.

22-11-1922

సంఖ్య.	గీతి కాను క్రమణిక:—	పుటలు
1	నవో నవో జయ	1
2	వడి వడి వడుకు	4
3	ఉయ్యాల దంబాల	8
4	శాంతి	9
5	ఆంధ్రరాష్ట్రము	10
6	మాతృదేశమునకది యేనాడో	13
7	భరతాంబ	14
8	స్వాతంత్ర్యము	15
9	మమ్ముగన్న మాతృదేశమా	17
10	జాతీయపతాకము	19
11	మోహనగంగా	20
12	సంబోధనము	21
13	హెచ్చటిక	22
14	ఆత్మగానము	23
15	హిందుమాత	24
16	పదము	25
17	స్వరాజ్యస్వాగతము	26
18	సమయగీతిక	28
19	సా. చాలము	30
20	సంగడిపాట	31

వ్యాత్రదోషసంహారసము.

న ప్రా న ప్రా జ య

గీ తిక . 1 .

నవోనవోజయ ! భరతమహాశయ । సఫలోదయ ।
మంజులహాసీ ! :—

సుముఖీభవ ! సుస్వప్నీభవ ! సుఖదాయీభవ !
హేదరహాసీ ! :—

భవదాగమన వినిర్మలమారుత లోలతరంగమ్ ।
మమరంగమ్ ।

భవదాగమన జయప్రసవాద్భుత మధురోత్కృతమ్
మమకంఠమ్ ।

భవదాగమన మహాశాపోషిత జాతీయైక్యమ్ ।
మమసఖ్యమ్ ।

భవదాగమన నిరూఢవిచింతన నిత్యోత్సాహమ్ ।
మమదేహమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

ఆర్యానార్యా తురుష్కకైస్తవ చరితోన్మేషమ్ ।
తవవేషమ్ ।

శాంతరసస్థిత సర్వాంగీకృత మన్వాతంత్ర్యమ్ ।
తనమంత్రమ్ ।

జయాపజయ నిర్ణయసందేహాతీత మనోజ్ఞమ్ ।
తవయజ్ఞమ్ ।

కాలేకాలే యుగేయుగే దుర్జనహరకృత్సమ్ ।
తవసత్యమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

ఊమారిష్ట నికృష్ట నివేశానందారామమ్ ।
తవనామమ్ ।

అజ్ఞానాంధాఖిల భారతజన హృదయామోదమ్ ।
తవనామమ్ ।

ముగ్ధార్భక సంపతిత సమస్త మనోహరమననమ్ ।
తనజననమ్ ।

నై సర్గిక స్వస్వామ్య విహీనస్సద్వ్యాధ్యరణమ్ ।
తనభరణమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

ప్రావృట్సమయో ప్రభవతినీలే జలధరమాలే ।
విద్యులే ।

భావృతకాంతిస్ఫీత చకచ్చక సద్యస్ఫురణమ్ ।
ప్రతిక్షణమ్ ।

మాతృస్థానే పుణ్యస్థానే సేతుహిమాచల ।
మధ్యస్థే ।

తవశుభమార్గమ్ తాదృశభద్రమ్ తవసంచారమ్ ।
మనోహరమ్ ॥ నవోనవోజయ ॥

గంగా సింధు ర్దక్షిణ గంగా కృష్ణాలహారీ ।

కావేరీ ।

రంగన్ను త్తతరంగ మృదంగమ్ తావక గానా ।

మృతసంగమ్ ।

మందమ్ మందమ్ భక్తవిసీతమ్ భవదాగమనమ్ ।

సామీశ్యమ్ ।

నగనగశిఖర పాకటరుచిరమ్ శుకపికరమ్య ।

నభ ప్రచుఱమ్ ।

నవోనవోజయ భరతమహాశయ సఫలోదయ ।

మంజులహాసీ !:—

సుముఖీభవ సుస్వప్నీభవ సుఖదాయాభవ ।

హేదరహాసీ !:—

దేశీయమహాజనసభ,

స్మరణ.

రచన,

30.8.1919.

వ డి వ డి వ డు కు.

గీ తి క . 2.

ఓచిన్ని రాటమా ! ఒయ్యారాటమా !
ఒప్పైన రాటమా ! వడివడివడుకు !

మమ్మంగ 'న్నాతల్లి' మాతల్లి దేశంపు
మర్యాదనిలువంగ వడివడివడుకు ||
కడుపునిండాకూడు కలుగనివారికి
కామధేనువవీవ వడివడివడుకు||
నిదురుబోయెడువారి మేల్కొల్పిపురికొల్పు
నవశక్తివగుదీవు వడివడివడుకు||
భానిసభావానఁ బడియున్నవారికి
స్వాతంత్య్రమిడుదీవు వడివడివడుకు|| ఓచిన్ని

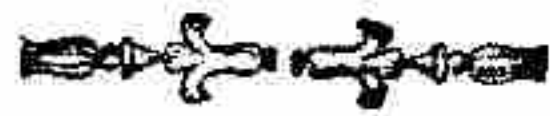
సేనూలుపోచపై నేడుమా సంపదలు
నిలిచియున్నవిసుమ్ము వడివడివడుకు||
సేనూత్నరవల్లిపై నేడుమా గీతికలు
స్వత్యమాడెడుసుమ్ము వడివడివడుకు||
సీచక్రినియత్తిపై నేడుమాయాశయం
బాసలూ నెడుసుమ్ము వడివడివడుకు||
సీపతాకప్రభ నేడు మాహృదయ
ముప్పొంగుచున్నదిసుమ్ము వడివడివడుకు|| ఓచిన్ని.

అమ్మలూ అక్కలూ అన్నలూ తమ్ములూ
 అందఱూ త్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥
 బీదలూ సాదలూ పిన్నలూ పెద్దలూ
 విడువక త్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥
 రాత్రిలం బగళులన్ బనులైనఁ బనులున్న
 పట్టనను ద్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥
 రాజాధి రాజులు సామాన్య జనములు
 ఒకరీతిఁ ద్రిప్పేరు వడివడివడుకు॥ ఓచిన్ని॥

మోషుమాకులు చిగుర్వోసెను పోలిక
 నేబట్టఁ గట్టేరు వడివడివడుకు॥
 ఆకాశవీధిని ఆగడపలట్టుల
 నీయేకు దీసేరు వడివడివడుకు॥
 జాబిల్లి కిరణంపుఁ జందాన సాగెడు
 నీదార మొతురు వడివడివడుకు॥
 మాపాలితరిగొండ ! మాయింటి మహాలక్ష్మీ !
 మాతొంటి భాగ్యమ్మ ! వడివడివడుకు॥ ఓచిన్ని॥

పుట్టింటి పడుచుతా మగనిపైఁ గలకూర్చి
 న్నపైని జూపెడిని వడివడివడుకు॥
 అత్తింటి కోడలు అన్ని పనులూదిది
 అలఁతనో నిను జేరు వడివడివడుకు॥
 బిడ్డలుగలతల్లి వేడ్క చన్దుకుపుచునె
 వేగనిను ద్రిప్పెడిని వడివడివడుకు॥
 జన్మనినాధుతో సల్లాపమాడుచునె
 అట్టెనిను దీసెడిని వడివడివడుకు॥ఓచిన్ని॥

బడిని 'బడ్డాశ్రమ' బాయంగఁ బాలుండు
 నిన్నుదా భజించు వడివడివడుకు॥
 వృద్ధుఁ డొక్కఁడునిన్నుఁ దనపూర్వగాఢలు
 విడివడఁ జేపట్ట వడివడివడుకు॥
 దేశభక్తులు నిన్ను వాసిమై కొనియాడి
 తలఁదాల్చుచున్నారు వడివడివడుకు॥
 ఓమనోహరచరక ! మాముందు వెరుకెఱుక
 నీకదురు సరినడక వడివడివడుకు॥ఓచిన్ని॥

శృంగారరసములోఁ జెలువెలర్చిన కయిత
 నినుజూచి మోహించు వడివడివడుకు॥
 సృష్టిసంభావనా నిష్ఠుఁడౌ వరయోగి
 నిన్నెంచి మన్నించు వడివడివడుకు॥
 ఖడ్గమూనిన వీరకర్మపండలదే
 నినుజేరి శాంతించు వడివడివడుకు॥
 ధర్మసంస్థాపనా తత్పరుండిదె నిన్ను
 తలపోత వెలయించు వడివడివడుకు॥
 ఓచిన్ని రాటమా ! ఒయ్యారిరాటమా !
 ఒప్పైనరాటమా ! వడివడివడుకు॥

చరక
 స్మరణ

రచన
 1-5-1921.

ఉయ్యాలా! దంబాలా!

గీ తి క . 3.

ఉయ్యాలా! దంబాలా! భారత నవజీవనబాలా!
 పూరిత సత్యగ్రహణీలా! పరిభవదుఃఖిత పాంచాలా!
 నీపురుడు - ఏనలలో - వెన్నెలల - కొన్నెలలో
 నీపుట్టు - వెచ్చోట - మిన్నేట - మున్నీట - ఉయ్యాలా
 తొలినాటి - వేదాలు - పులివోని - చరుబాలు
 మఱునాటి - కావ్యాలు - కమ్మగు - జననాళ్లు - ఉయ్యాలా
 శ్రీరామా - యణకథలు - ఊకొన్న వాక్కుధలు
 భారతగీతాదుతుము - చందాయియమృతము - ఉయ్యాలా
 బుద్ధుడునీ సంబుద్ధి - యవనులొకొ నీకుద్ధి
 మొగల్ మరాఠుల్ చేబుతుల్ - రసపుతుల్ చేరం

తుల్

ఉయ్యాలా

పాశ్చాత్యమ్ మోహాంధమ్ - ప్రాచీనమ్ ప్రియబంధమ్
 ఆధ్యాత్మమ్ కళ్యాణమ్ - స్వాతంత్ర్యమ్ శతమానమ్
 ఉయ్యాలా

నీమెట్టునీలాలు - నీచుట్టునీరాలు
 జడదొట్టుతలబ్రాలు - ఒడిగట్టుమగరాలు - ఉయ్యాలా
 ముజ్జగపుదీవెనలు - ముప్పదికోలులజనులు
 జయజయవాద్యోన్నతులు - జేజేలహారతులు - ఉయ్యాలా

నవశక్తి
 స్ఫురణ

రచన
 19-10-20

శాంతి
గీతిక. 4.

ఉదయశాంతి! ఉత్తిష్ట! ఉత్తిష్ట! మాతా!

హేమాతా! హేమాతా! హేభారతమాతా! ||

నిదురను-టివ ? కలనుగంటివ ? మేలుకొంటివ ? -ఉదయ

I

నిత్యశాంతిని నీరధులపై | నోడలవె యోలాడితిరిగెడు
సర్వజగ సత్సాంతిజనముల | మనములవె సమృద్ధమునందెడు
రక్తభారాసి క్తభూములు పండుగుల పరమాన్నమానెడు || ఉ

2

చక్కనగు స్వప్నములోనిను ఇక్కుమాదుండు లేపెనకుము
అక్కరో! యని యవిగొనిన్నున్ | బ్రక్కదేశముల్లెల్లపిలిచెడు
నిక్కువపు శాంతిన్ | నెక్కొనెడు స్వేచ్ఛన్ || ఉదయ

3

ఆర్యు స్వాతంత్ర్యవేదము | లంబరము మాతాసుచుండగ
పచ్చనగు పాంచాలభూముల | వాలవందలు హాలచయంబులు
ఇట్లువాకిట్లెప్పు మీఱగ | నీడు సూర్యుని నిర్మలపు రుచి
నీడుచల్లని నీరదపుశుచి | నీడువండీన నివరిససిపసి
అందమానందబు విందె | శాంతిసుఖమిడెనే?

అల్ల కాలపునాటి శాంతినె | తల్లిరో! యల్లాన దలచుక
మఱలమఱలను గలలగట్టుక | యల్లసిలుచుండే? || ఉ ||

4

స్వప్న సమ్మోహంపుజననీ! స్వప్నమదియెందాక నిలుచును
అక్కరో! యని యవిగొనిన్నున్ | బ్రక్కదేశముల్లెల్లపిలిచెడు
నిక్కువపు శాంతిన్ | నెక్కొనెడు స్వేచ్ఛన్ || ఉదయ ||

యన్ధానంతర శాంతి.
స్ఫురణ.

రచన.

ఆంధ్రరాష్ట్రము.

గీ తి క. 5.

- 1 ఎవ్వరెవ్వారిటై కలసిన
తెనుఁగునుడువులు తీయమారెఱు
తెనుఁగుపాటలు తేనెగాఁజెఱు
తెనుఁగుతలపులు తేటదేఁజెఱు
వారివారి నివాసభూముల
కేక నామంబిడఁదగున్
ఆంధ్రరాష్ట్రంబనఁదగున్
- 2 కృష్ణరాయల కీర్తికాంతకు
పోతనాదుల పుట్టుకయితకు
త్యాగరాయల రాగసుకృతికి
మంత్ర్యుగంధర్ మంచియుక్తికి
ఆటవట్టయి నట్టిభూమికి
ఏకనామంబిడఁదగున్
ఆంధ్ర రాష్ట్రంబనఁదగున్.

3 విజయనగరము పెరిగె నెయ్యోడ
 వీరబాబ్బిలి వెలసె నెయ్యోడ
 రెడ్లపాలన యెసఁగె నెయ్యోడ
 తిమ్మజగపతి తెలిసె నెయ్యోడ
 అయ్యోడకు బే రమరునట్టుగ
 ఏక నామంబిడఁదగున్
 ఆంధ్రరాష్ట్రంబనఁదగున్

4 రుద్రమాంబా రూఢిభక్తికి
 మల్లమాంబా మానరక్షకు
 మొల్లవెంగమ ముగుదపలుకుకు
 కన్యకామణి గౌరవమునకు
 పుట్టినిల్లయి పొదలుదానికి
 ఏక నామంబిడఁదగున్
 ఆంధ్రరాష్ట్రంబనఁదగున్

5 చిలుక సరసాక చెలువమీయఁగ
 వఱదగౌతమి పాయదీయఁగ
 తుంగభద్ర తరంగ మెచ్చఁగ
 కృష్ణవేణీ నృత్త మమరఁగ
 నిండుపంటల నెగడు నేలకు
 ఏక నామంబిడఁదగున్

ఆంధ్ర రాష్ట్రంబనఁదగున్

6 భరతఖండము పఱగనొక్కటె
 ద్వివిమలాంధ్రులు తలపనెక్కటె
 అయిననామది నట్టెమాడఁగ
 నాత్మజాతీయుంబువర్ధిల
 నమరుసీమకు నాత్మనామం
 బేక నామంబిడఁదగున్
 ఆంధ్ర రాష్ట్రంబనఁదగున్

~*~*~*~

ఆంధ్ర రాష్ట్ర సమస్య,
 స్ఫురణ.

రచన,
 1-9-1919.

మాతృ దేశమున కది యేనాఁడో!

గీ తి క. 6.

- 1 ఆజన్మాంతపు హక్కు స్వతంత్రము
ఊహాపోహల యుక్కు స్వతంత్రము
ఆత్మోద్ధరణకు దిక్కు స్వతంత్రము
మాతృ దేశమున కది యేనాఁడో
- 2 సిరిసంపదలకు ముడుపు స్వతంత్రము
పరిబంధనముల విడుపు స్వతంత్రము
పరువపు బ్రదుకునకుడుపు స్వతంత్రము
మాతృ దేశమునకది యేనాఁడో
- 3 పసిబాలల విద్వేంబు స్వతంత్రము
యువకుల సత్ప్రణయమ్ము స్వతంత్రము
ముదిమినిగొను మరణమ్ము స్వతంత్రము
మాతృ దేశమున కది యేనాఁడో
- 4 జ్ఞానలతీక మూలమ్ము స్వతంత్రము
సౌందర్యపు నవమోము స్వతంత్రము
సుగుణకాంతి కిరణమ్ము స్వతంత్రము
మాతృ దేశమున కది యేనాఁడో
- 5 మురళీ మోహనగీత స్వతంత్రము
మలయచందనపుఁబూత స్వతంత్రము
బ్రహ్మానంద విధాత స్వతంత్రము
మాతృ దేశమునకది యేనాఁడో

రాజకీయాందోళన,

స్ఫురణ.

రచన,

23-6-21

భ ర తాం బా •

గీ తి క . 7 .

మిహికాద్రిగారిశంకర్ మేటిమకుటమంబా
సింహ శాంతర్దీపము నీచెంబామరపదము
స్తస్యంబులు గంగాదిపుణ్యనదులుజననీ!
సస్యంబులు నీవమరుచు భక్త్యంబులు తెల్లీ!
ఆలోలాంబుధిభంగం బాడించెఱ్ఱునెడి యమ్మా!
చీరాడెమకుచ్చెళ్ళగు - జనయత్రీవనులు
భరతాంబా! జన్మభూమి నిరతాంబా! అంబా!
ఆరు ఋతువులందు నీవానందముతోనుండు
స్పృష్టిసుందరమగుచున్ ఇష్టార్థము లిడుచున్
కేకేశుకపిక శారిక కీలన్ నీయవగుచున్
రాకారవిఘన తారాగణద్యోజితవగుచున్
చూతపనసనారంగా బదరీఫలివగుచున్
చంపకసుమమల్లికసుమ సకలసురభివగుచున్
భరతాంబా! జన్మభూమి నిరతాంబా! అంబా!

వేదవిబుధపాతీ! వీరరక్తపీతా!
 వర్తకఘణకొటీ! వ్యవసాయపుమేటీ!
 పాంచాలాయోధ్యవంగ - ఆంధ్రతులుమరాటీ
 ద్రవిడాంగమళయాళ రజపుత్రకర్ణాటీ
 ముప్పదికోట్లము మమ్ము మోచిపెంచుతల్లీ
 అరువదికోట్లఱులు మే మల్లెసాచునంత
 అతివాత్సల్యముతోడ ఆదరించుతల్లీ!
 భరతాంబా! జన్మభూమి నిరతాంబా! అంబా!
 నీకొండలు నింగిముట్ట నెగడించును శిఖరములు
 నీనదులు దధిరహింపన్ వహియించెను నుదకములు
 సున్నప్పిని గురియింపన్ జొప్పను నీమొగులు
 విమలారుణ బాలకిరణ వికచము నీపద్మంబు
 పూర్ణేంచుచండ్రక సమ్మదితము నీకుముదంబు
 ఆనందము నిన్నెపుడు ఆత్మలోనదలప
 భరతాంబా! జన్మభూమి నిరతాంబా! అంబా!

స్ఫురణ
 వందేమాతరం సంకీర్తనము

రచన
 24-8-19.

స్వాతంత్ర్యము.

గీతిక. 8.

సందోపుఁ దరగవైని - జాత్యైలినురుగువైని
స్వాతంత్ర్య మూగుచుండె - ఉయ్యాలఁ దూగుచుండె
ఆక సపుఁజుక్కలోన - అవనిఁగల మొక్కలోన
స్వాతంత్ర్య మెసగుచుండె - మిసమిసలుకొసరుచుండె
వైరుగాలీలందు - పగలురేవేళలందు
స్వాతంత్ర్య మాదుచుండె - భావమునఁ బాదుచుండె
దేశములు గీటుచుండె - బాసలవెచాటుచుండె
సంతతపు శాంతిపధినె - వింతనది వెలయుచుండె
ఆశయంబదియసుమ్మ - భాసమానంబు కనుమ
పోద్దుపోడుపనఁగ జెల్లు - నిద్దురలుదానమళ్ళు
స్వాతంత్ర్య మెండునెందు - చూతుమఱి చట్టుగందు

యద్ధానంతరము
స్ఫురణ

రచన
13-1-1919

మమ్మగన్నమాతృదేశమా!

గీతిక. 9.

మమ్మగన్న మాతృదేశమా!
రమ్యమైన మానివాసమా!
ఎన్నడును బ్రహ్మసృజన
కన్నలారఁ జేసినాడొ ||మమ్మ||
కొండదాటి కొండనెక్కి
గొప్పమంచు కొసలుబ్రాకి
అంతరాళ నిశ్శబ్దం
బందుగందు గౌరీశంకరీ
సుశ్రుతమగు నీశిరమును ||మమ్మ||
భాగీరథి యమున సింధు
గోదావరి కృష్ణవేణి
కావేరీ నర్మదమును
నదులకెల్ల తావలమగు
నీహృదయం బెవరికెరుక
నీసుతులకె నీసుతులకె ||మమ్మ||
నీదుపాద యుగళమేది
నీరథినిత్యాభిషేక
శీకర శీతలపుబ్రోది
భరతమాత వందనంబు ||మమ్మ||

ఔకసమాపేశము,

స్మరణ.

వాసచినుకు పైనిబడఁగ
చెంగలించు సస్వేందిర.
మలయానిలమిట్టెవీవ
పాటపాడు - పికవాణి.
ధవళధవళ చంద్రికలను
సమకూరెడు నవశక్తి.
దివ్యసంస్ఫురిత చరిత!
మమ్ముగన్న మాతృదేశమా!
రమ్యమైన మానివాసమా!

మాతృదేశము,
స్ఫురణ.

రచన,
21-3-1922.

జాతీయ పతాకము

గీతిక . 10.

సుప్రతిష్ఠ వహింపునుమ్మా ! భారతక్షేత్రాన నిలుమా !
 చరకచిత్రిత వరపతాకము ! - కాంతిరంగపుఁ జూడ్కి సైకము
 త్రిమతవర్ణ స్నిగ్ధహాసము ! - విమలజీవన పవనభాసము || సు ||
 కనుల కఱవుల దీఱ నినుఁగన - కఱవులెల్లను దీఱినటువిన
 వచ్చుచున్నది రాటపుంరుతి - విచ్చుచున్నది సేవకాభృతి || సు ||
 నదుముకట్టుక నిన్ను జేకొన - భేదభావము బాసినటుమన
 మానుచున్నది జాతితత్వము - మానుచున్నది బానిసత్వము || సు ||
 స్వేచ్ఛసంస్కృతి నిన్ను గొలువఁగ - నిలువుటద్దపుఁజూపుబలెసాగ
 యించుచున్నది ఆత్మశోధన - కొంచుచున్నది ఖడ్గసాధన || సు ||
 లోకకళ్యాణాశ నినుభజ - నంబు సేయఁగ బ్రజకుఁ గుడిభుజ
 నుమరుచున్నది శాంతపుష్టిని - చమరుచున్నది ఆసంతుష్టిని || సు ||
 అరుణరవియును బాలచంద్రుఁడు - వేగుచుక్కయు నీకు మెఱుగిడు
 ఆకసములో నాకసమవో - ఆస్వతంత్రీపు టుయలరమవో || సు ||
 భరతమాతా భయవిహారమ ! స్వరాజ్యాశయజయగభీరమ !
 హేనిరంకుశభావవిముఖీ ! హేప్రజాస్వామ్యార్థసుముఖీ !
 సుప్రతిష్ఠ వహింపునుమ్మా ! భారతక్షేత్రాన నిలుమా !

జాతీయ పతాకము

స్ఫురణ

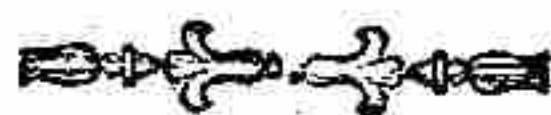
రచన

15-6-21

మోహనగంగా

గీతిక. 11.

- 1 మోహనగంగా - పతనమనోహర - ధారాధరశం - కరశిఖరీ !
 పావన జలధిత - రంగవినాద - ప్రకటితరామే - శ్వరముఖరీ !
 శీతల నీరద - దివ్యసమీరణ - చంచలచామర - వనఖచరీ !
 జయే! ముక్తిప్రియ! జయే శాంతివిజయ! జయే ధర్మవిజయ! జయే మాతా!
- 2 క్షీరసాగరో - పరివటదళశిశు - నారాయణపరిపోషితప్రకృతీ !
 రామకృష్ణకురు - సాండవయోధా - గ్రీసరత్రేతాన్వా - పరసుకృతీ !
 యాజ్ఞావల్క్యగౌ - లమమునిబహుళ వ్యక్తిబధా - నిరసుకుతీ !
 జయే! జగత్ప్రియసాత్వికసాధ్వీ! జయే పృథ్వీ! జయేమాతా!
- 3 ఆదిశేష చిర - శిరశిన రిత - సుందరకంధరవాణీ !
 జరతకచ్ఛపో - న్నతభుజవ రిత - మంధరరచితా - మృతపాణీ !
 జంబూనద పం - కేరుహతుందిల - రాజహంసనత - సుజ్ఞాని
 జయే! సనాతనస్మృతిరతతన్మయి! జయే శ్వరూపమహి! జయేమాతా!
- 4 వేదచతుర్ముఖ - సుస్థిరశబ్ద బ్రహ్మసరాత్పరవేదీ !
 సూత్రాభ్యామ్య - రమణీయపురా - ణగ్రీధిత దృశాంతరబోధీ !
 నిత్యచరితసుత - వీరపురుషకథ - విశ్రుతశౌర్యఃసోదీ !
 జయే! నన్యశాలినీ! జయే సాధుశీలినీ - జయే జననీ! జయేమాతా!
- 5 బహుజన - బహువిధ - బహుమతరమ్య - ద్వైతాద్వైతవికాశీ!
 సహన సఖ్య సమ - భావాహింస - శ్మాంతి సత్యగుణరాశీ !
 జన్మజన్మకృత - పుణ్యజనితసుత - చోదితస్వాతంత్ర్యావేషీ !
 జయే! భారతమాతా! జయే యోగీజిత! జయే బోగానుత! జయేమాతా!

స్ఫురణ

రచన

ఒకసమావేశమున

20-12-22

వంశోద్ధనము

గీ. తి. క. 12.

మంచుకొండ నేమి మాయమ్మకాన!
 రతనాలరాశులు రారా సుతుండ!
 సంగ్రాహన నేముంది మాతల్లికాన!
 ముత్యాలములెలు ముద్దులసుతుండ!
 నదులలోనేమిటి మాయమ్మకాన!
 మధురాంబుల హరిగా నా కన్న సుతుండ!
 నీసుతు నెమ్మది నెయ్యదికలదు
 నూత్న వికాసంబు నాతండ్రికాన!
 అన్నలారా! రండు! ఆమ్మ చెప్పెను
 రతనాలరాశికై/గని త్రవ్వవలెను
 గడ్డపాఱలతోడఁ గడువడిరండు
 ముత్యాల ములెకై మునుగంగవలెను
 వలలెట్టల తోడ వడివడిరండు
 మంచినీళ్లను వెయ మగువలవలయు
 మీతోడవారల వేఁగొని రండు
 నూత్న వికాస ప్రియాత్నంబులెల్ల
 సఫలంబు లొనట్లు నాధింపవలయు
 మనమందఱం బైకమత్యంబుగలిగి
 మాతకుమనికి సమర్పణమిడుచు
 పొటునకోరిచి ఫలములందుదము

పిలుపు,
స్మరణ.

రచన
24-8-19.

హౌచ్చటిక

గీతిక. 13.

భరతాన్వయసుప్రసిద్ధ - ధరణీస్థలిబుట్టి
ధానిగాలిబీచ్ఛి - దానిసీరుద్రావి - దానిపంటదనిసి
దానిని బేమింపని - ఏ - భారతీయుడుండు ?
పల్లెటూరమనుచు - పట్టెశన్నమొదవు
ప్రేమనుజుడు - తనమదిలో - సేతుహిమాచలమధ్య
క్షీతితనదేరునడో - తీర్థమాత్రం జనలో ?
వ్రాతచదువురాని - పామరజనుడేని
ప్రేజుడును - తనహృదిలో - భారతకథ - పల్నాటి
వీరచరితములవినడో - తన్నయమ్ముగొనడో ?
చేకట్టిన - వాకట్టిన - పోకలిడకయున్న
ప్రతిసుతుడును - తనవిధిగా - చకలలోకమైత్రిన్
శాంతిపథిని - హిందూ - స్వాతంత్ర్యము - స్వామ్యంబును
సమతయుడలపండో - ధృతిమైనిలువండో

స్ఫురణ

రచన

ప్రస్తుతపు టుత్సాహము.

24-8-19.

ఆతగానము.

గీ తి క . 14.

నాపూర్వజన్మ సువాసనకొలది
నాపున్నెములపంట నాణెబుకొలది
భారతదేశాన ప్రభవించినాడ
పౌరుడనై యుంటి పఱగ నేనందు
స్వాతంత్ర్యపవన సంచలనసంస్పర్శ
పూతరోమాంఘ సంబుద్ధునెయుంటి
ప్రాచీనమతమును పాశ్చాత్యమతము
సూచిసూత్రములటు నొప్పడితోఁచు
లోకకళ్యాణంబు లోచనములకు
మాకులచివురట్లు మఱి - పాడచూపు
ఆధ్యాత్మికపుశక్తి అంతరాళమున
మధ్యాహ్నదీప్తి బెంపారుచునుండె
విశ్వమోహనముక్తి వెరుముందునెందు
నీశ్వరసంకల్పమే యనగందు.

***

ఒక సాయంకాలము

స్మరణ

రచన

9-2-1923.

హిందుమాత.

గీ తి క . 15.

ఏదేశమేయూరు? చిన్నిబిడ్డా! ఈదేశమియూరె! కన్నతల్లీ!
ఉత్తరాన్నేమంది? చిన్నిబిడ్డా! ఎత్తైనకొండలు! కన్నతల్లీ!
తక్కినదిక్కుల? చిన్నిబిడ్డా! చక్కనిసంద్రంబు! కన్నతల్లీ!
ఏలాగువచ్చిరి? చిన్నిబిడ్డా! ఆలోయనాపాయ కన్నతల్లీ!
ఏమిటున్నవి? యిందు చిన్నిబిడ్డా! మంచినీళ్ళు కలవు కన్నతల్లీ!
పంటభూములుకలవు కన్నతల్లీ!
గనులమణులుకలవు కన్నతల్లీ!
కడలిముత్తెములుండు కన్నతల్లీ!
ఎవ్వరెవ్వరుమీరు చిన్నిబిడ్డా! ఆదిద్రావిడునేను కన్నతల్లీ!
ఆర్యపుతుండనేను కన్నతల్లీ!
తురకబిడ్డను నేను కన్నతల్లీ!
క్రైస్తవుండను నేను కన్నతల్లీ!
ఇందఱకు-తల్లెవరు? చిన్నిబిడ్డా! హిందుమాతవునీవె కన్నతల్లీ!

స్మరణ
బాలురపాట

రచన

పదము

శీ తి క . 16 .

చెప్పన్న దేశాల నొప్పైన దేశంబు
నా తల్లి దేశంబెగా - ఓయమ్మ నేనున్న దేశంబెగా
తొలిజన్మమున నాదు - దొడ్డపున్నెం బేమొ?
ఎత్తైనకొండెట్లు - నేదాటి యిందుంటి
చుట్టసంద్రం బీది - పుట్టుటలెట్లిందు
ఆకాశమార్గాన - నవతరించుటయెట్లు
నాయాత్మనిజముగ - మాయగనిటవెలసె
పచ్చనిపంటేమి? - పండ్లతోఁ జెట్టేమి?
తియ్యనినీరేమి? - తేనెల పుచ్చలేమి?
అందఁపుటూ శ్చేమి - హయ్యెనతోట్టేమి?
ఇవియన్ని యుండంగ - నికనాకుఁగొదవేమి?

ఒక పడవ పాటువిని,

స్మరణ.

రచన,

7-9-1922.

స్వరాజ్యస్వాగతము.

సీ తి క. 17.

ఆసల కెల్ల యుత్కృష్టమా ఆస
హాక్కుల కెల్ల మూలపు జన్మహాక్కు
తల్లి దేశమునకు దైవనియుక్తి
ప్రజలకు నెడయని భావబింబితము
ఓంకారశబ్దపు టుచ్చైస్వరాన
ఎలుగెత్తిచాటిన ఎప్పటిరుతమొ
ఈనాటికీర్వోక శ్రుతికింపుగాలుపు
ఓ! స్వరాజ్యమ! నీకునుద్ది మఱెద్ది
పాంచాలపుంబచ్చ పంటవలంతి
సస్యప్రసన్నగా శాంతిమైనాడు
ఆర్యులు వేదంబు లాకాశవీధిఁ
బ్రతిరుతింపఁగఁ బాడగల్గినదెట్లు
ఓ! స్వరాజ్యమ! నిన్నునూకొనికాదె-

మాగధసామాజ్య పశాఠ్యకులంపుఁ
 బరిపాలకులధర్మ పథకప్రసిద్ధి
 ఎవ్విధిఁగల్గెనియ్యలఁ జెప్పుకొనఁగ
 సుస్వరాజ్యమ! నిన్నుఁ జూఱఁగొనికాదె
 కృష్ణరాయల ఆంధ్రకీర్తనంబెల్ల
 మాస్వరాజ్యమ! నిన్ను మన్నించెకాదె
 స్వస్వరాజ్యమ నీవు సర్వకాలముల
 సర్వదేశములను సాభాగ్యములుగ
 సిరిసంపదలుగల సీమలగాను
 చేసినదానవు చేయునున్నావు.
 నీవులేకుండిన నిఖిలము సున్న .
 స్వాతంత్య్రములు లేవు స్వామ్యముల్ లేవు
 జన్మమెత్తినయట్టి సార్థకతలేదు
 నీవున్నదేశాల నిత్యైంబుజనులు
 కలినిద్రావినఁ గాని గణ్యతగాంతు
 గాలినిసౌఖ్యంబు నీటసంతృప్తి
 ననుభవింతురు వారి కానందమెందు

స్మరణ
 షాహ్ మరూలు

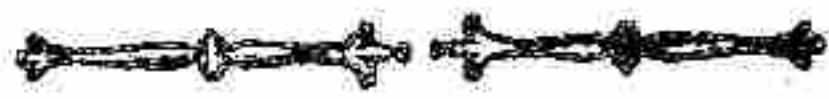
రచన
 3-2-23

సమయగీతిక.

గీతిక . 18 .

సమయసత్కవి యుషః స్వప్నంబునందు
అమితదేశ సుభక్తు నక్షీమార్గమున
విమలతత్వజుని విజ్ఞానగాధ
త్రిమతమహాత్ముల దివ్యప్రబోధ
నొక్కటే యీనాళ్ల నుత్సాహమొసగు
ఒక్కచుహదాశయే యువ్విళ్లుగొలుపు
మేలుకొలుపులలోన మీకువినిపించు
కర్మయోగమునగు గలిసినర్తిరచు
కాలధర్మమునందు గ్రహియింపజెల్లు
గగనహ్రీశాంతిలో కాంఠిల్లుచుండు.
శాంతిపూరితమైన స్వాతంత్ర్యఫలమ !
నిన్నుదలంచులో నెమ్మనంబేమొ
కొంత యూహలుగొల్పు - కొంత గనుబాడు.

స్థానబలంబును సమయబలంబు
 మాననీయములుగా మహినెట్టిమలకు
 భారతదేశానఁ బ్రభవించుటొక్క
 భాగ్యంబు - భాగ్యంబుప్రభవించుటిపుడు
 లోకస్వతంత్ర మాలోచించుతుఱిని
 నీదేశ మీవేళ నిఖిలనుస్వేచ్ఛ
 నోలాదు నెడనీదు నూహలెట్లుండు?
 నీదేశ మీవేళ నీదియనునెడల
 నీమనం బేరితి నృత్తంబుసేయు?
 నీదేశ మీవేళ నిజమునీదేశ
 మనునంతనీ వెట్లు తన్మయుఁడవగుదు
 ఓభారతపుత్రుఁడా! ఓభ్రాతృవర్య !

స్మరణ
 అఖిలప్రపంచసమావేశము.

రచన
 17-10-1920

పాంచాలము,

గీ తి క. 19.

వంచనదీ పవిత్రనినద
హిమవన్నగ పోషితపద!
వేదముఖరితాంబరముఖ!
ఆర్యపూర్వచరిత విశిఖ!
మాతృదేశ చేలాంచల!
సస్యహరిత! సాధుమహిత!
సమ్యగల! సమధికబల!
ఆర్యపుత్రుని కొసగితివి
నీపలుకు విచ్ఛలవిడితనంబు
ఖండ ఖండాంతర తురుష్కుల
కిడినదానవు ఇంపుసాంపుల.
అట్టినీవిపు డాడగంటివి
ఎక్కడుండె స్వతంత్రమనునది?
ఎందు చన్నది సత్యమన్నది?
ఏమియైనది స్వామ్యమన్నది?

స్మరణ
పాంచాల దేశము.

రచన
26-12-1919

సంగడి పాట

గీతిక. 20.

- 1 కాపవరపు తెలితేట కౌలకులూ సంగడున్నదండీ
సంగడిని నడపించు సంగడిడు తుంబడున్నదండీ !
- 2 పొద్దుకునకు ము తె దుమాపులకు హద్దులిందెనుండీ
సద్దులేని ములగాల కొండచటి సుజమాడరండీ !
- 3 షాండవులకడ పర్వతమ్మువై బండువెన్నెలదిగో
నిండుమోమునుదయించు చందమామ పడుచునవ్వులండీ ?
- 4 ఉత్తరాన మన్నెంపుఁ గొండలను వానమబ్బుపట్టి
కొత్తకొత్త మెఱపు తరించెడిని కొత్తకోడలనఁగ
- 5 తీయమావి తోటూయలూగి యీచాయసాగుచుండె
కన్నె కాయ కెరటాలడోలికలఁ బైరుగాలినడలు
- 6 పచ్చగట్టువెరాలు కడిమి పూల్చుక్కదులుపుకొండి
చిన్నిచుక్క నీరాడుకొలకులూ మన్ను తొక్కకండి
- 7 పేదపల్లెవాండైనఁ గాని వలవేయు వృత్తిమఱచి
తొప్పుమోల వడనిమిట్టిపడెడు బేడిసాలపసిడిమెచ్చు
- 8 మిట్టుతగులు నడవడపకిఱువిని గుడ్డికొక్కితొగిరె
వేటకాడు తనగుఱిని దప్పినలుదిశలు సృష్టి నెఱిఁగ
- 9 పల్లపుతూముకు మెఱకతూముకు విచ్చలవిడి విహరింప
కొలాలపాయలఁగతికెను దోనె అందునఁబొటరుతింప
- 10 ఒక్కనాఁడు ఈయొక్కపూట ఈయొక్క గడియనేపు
కలకాలంబటు కన్నులగట్టెను కనఁగలయినెఱిచాపు

జన్మస్థలమందలి చెఱువులూ దోనెవై,

స్ఫురణ.

రచన,

25-5-22

చ రణ సూ చి క .

గీతిక సంఖ్య	మొదటి చరణము.	పుట
1	ననో ననో జయ - భరతనహళయ - సఫలోదయ ...	1
2	ఒచిన్ని రాటమా ! ఒయ్యారిరాటమా ...	4
3	ఉయ్యాలా ! దంబాలా ! భారతనవజీవనబాలా ! ...	8
4	ఉదయశాంతి ! ఉత్తిప్ప ! ఉత్తిప్ప ! మాతా ...	9
5	ఎవ్వరెవ్వారిట్టె కలిసిన ...	10
6	ఆజన్మాంతపుహక్కు స్వతంత్రము ...	13
7	మిహికాదిగోశంకర్ మేటిమకుటమంబా ...	14
8	సంచ్రింపుఁ దరగవైని - జాల్వెలినురుగువైని ...	16
9	షమ్ముగన్న మాతృదేశమా ! ...	17
10	సుప్రతిష్ఠ వహింపుమమ్మా ! భారతక్షేత్రానిలుమా ...	19
11	మోహనగంగా - పతనమనోహర - ధారాధరశంకరశిఖరీ	20
12	మంచుకొండ నేమి మాయమ్మకాన ...	21
13	భరతాస్వయ సుప్రసిద్ధ ధరణీస్థలిబుట్టి ...	22
14	నాపూర్వజన్మ సువాసనకొలఁది ...	23
15	ఏదేశమేయూరుచిన్ని బిడ్డా ! ఈదేశమీయూరెకన్న తల్లీ !	24
16	చెప్పన్న దేశాల నొప్పైనదేశమ్ము ...	25
17	ఆసల కెల్లయుత్కృష్టమాఆస ...	26
18	సమయా సత్కవియూషః స్వప్నంబునందు ...	28
19	పంచనదీపవిత్రానినద ...	30
20	కాపవరపు - తెలితేటకొలఁకులోసంగడున్నదండీ ...	31

స మా స్తి శ్రు తి

అ త్త కోడలి పొతు
 అల్లుడు మామ పొతు
 తండ్రి కొడుకు పొతు
 అన్న తమ్ముని పొతు
 ఇళ్లలో కలగాలి
 చల్లంగా నుండాలి
 భగవంతు నెడభక్తి
 రాజురయితు రక్తి
 ఋజువ రనపు ముక్తి
 సంఘీభావపు శక్తి
 ప్రజలలో కలగాలి
 సృజన బాగుండాలి

ఓం శాంతి శాంతి శాంతిః—

గ మ ని క

కొండకొలఱు వికసి తోత్పల
 I వ సంపుటము V వ పొత్తము

క ల రు త ము

క ల మా పు
 గా లి వా న
 దా సీ గొ డ వ
 మాతృలాలనము
 చిన్నిచుక్క మున్నగునవి
 వెల నాలుగు అణాలు

మాతృ దేశ సంకీర్త

నముర
గీతికలు.

ప్రకటింపబడినవి

ఆయా రాజకీయ పరిస్థితులగుఱి హృద
 యము సూచించునవి.
 అయ్యవి రాజకీయ ప్రచారంబునకై
 విరచింపబడినవి కావు.